

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA ARCHITEKTURY

FACULTY OF ARCHITECTURE

ÚSTAV NAVRHOVÁNÍ

DEPARTMENT OF DESIGN

RESPUBLICA/CIVITAS SOCIALIS – STRACHOTÍN, L. P. 2017

RESPUBLICA/CIVITAS SOCIALIS - STRACHOTÍN

DIPLOMOVÁ PRÁCE

MASTER'S THESIS

AUTOR PRÁCE

AUTHOR

Bc. Jan Langer

VEDOUCÍ PRÁCE

SUPERVISOR

Ing. arch. Vítězslav Nový

BRNO 2017

ZADÁNÍ

Strachotín je jedním z malých sídel, které lemují břehy novomlýnských nádrží. Bývalá identita příhraničních obcí v krajině lužních lesů se vytratila. Existence mělkých rybníků výrazně změnila nejen tvář krajiny, ale i životy místních obyvatel. Některé jistoty ale nezmizely – panoráma Pálavy anebo zvlněný reliéf země rodící vinou révu...

Zastupitelé i obyvatelé Strachotína dlouhodobě zvažují stavební počiny různorodého rozsahu, které by posílili pospolitost občanů, jejich možnosti při využití potenciálu místa (víno, turistický ruch) a obci navrátili její ztracenou tvář.

Cílem práce je tedy definování vize pro fungování komunitních, společensko-sociálních, kulturních či volnočasových aktivit v rámci obce, které bude vtěleno do konkrétní podoby návrhu – objektu. A to při využití všech autorových schopností, jeho vnímavosti a empatie a také aktuálních poznatků a trendů majících vliv na typologii objektu(ů).

Hlavním vnějším faktorem ovlivňujícím návrh je jeho zasazení do rámce sídla, které má unikátní kvality, zejména díky poloze na hraně již zmíněných nádrží a ve vizuálním sousedství pálavských vrchů.

V rámci stávající urbanistické struktury tedy diplomant navrhne v některé z vytipovaných lokalit objekt společensko-sociálního, kulturního, komunitního či volnočasového centra celooobecního významu, kdy při práci využije veškerých podkladů a materiálů, které získal nebo zpracoval v průběhu předchozí práce v rámci modulu Res Publica.

ČÁST PRVNÍ - STRATEGIE PRO STRACHOTÍN

V rámci předdiplomního projektu jsme se společně se spolužačkami Bc. Terezou Horňasovou a Bc. Barborou Kísovou zabývali celým Strachotínem. Naším cílem bylo obci najít ztracený a nastínit nový potenciál rozvoje. Najít oblast, ve které by bylo možno tyto potenciály hledat, a jak s nimi dál pracovat a uvažovat o nich. Naší oblastí rozvoje se stal fenomén vína. Je s tímto regionem jednoznačně spojován už od 16. století a Strachotín si zaslouží na tuto tradici opět vzpomenout a využít ji k dalšímu rozvoji.

Vzhledem k velikosti a charakteru území byl postup práce rozdělen do dvou částí, analytickou a návrhovou. V části analytické je hodnocen stávající stav, určena rizika, potenciály a z nich vzešlá konkrétní místa k řešení. Ta jsou dále rozvíjena z části návrhové. Jeden z palčivých problémů vidíme v současném stavu návsi. Její revitalizace, přestavba obecního úřadu a bývalé školy je předmětem méj diplomové práce.

Analytická část nám odhalila místa se skrytým a nevyužitým potenciálem, ale i problémy, se kterými si obec neví rady. Důležitým pojtkem všech témat se pro nás stalo víno, fenomén regionu, který má sice ve Strachotíně dlouho tradici, přesto však vidíme jeho nevyužitý potenciál. Žiju, objevuju. To jsou dvě témata, na kterých stavíme. Dvě témata, která se v naší vizi doplňují a navzájem se pozitivně ovlivňují. Jedno bez druhého by nebylo soběstačné. Faktor žiju

reprezentuje obyvatele Strachotína. Skrývá se pod ním nabídka bydlení, práce, rekreace. Na druhé straně faktor objevuju. Pod ním si představujeme turistu, který do Strachotína zavítá. Jsou mu zde nabídnuty služby, tradice a možnost ubytovat se. Především zde ale přichází za vínem, a to je právě moment propojení naší vize. Bez turistu by obyvatel neměl příležitost prodávat a vyrábět víno, nabízet služby a ubytování. A bez prosperující obce a rozvíjejícího se zázemí nebude obec pro turisty dostatečně atraktivní. Strategie obce, kterou stavíme na žiju / objevuju, je univerzální metodou pro návrh dalších staveb.

ČÁST DRUHÁ - REVITALIZACE NÁVSI, PŘESTAVBA OBECNÍHO ÚŘADU A BÝVALÉ ŠKOLY

URBANISMUS – KONTEXT A KONCEPT

Založení Strachotína, jak jej známe dnes, je datováno někdy před rok 1300. Jeho urbanistická struktura se v podstatě neměnila až do 2. třetiny 18. století, nezvyšoval ani počet domů. Samotná návěs je dochována ve své původní středověké struktuře. Významnými solitéry stojícími uprostřed návsi byly budova obecního domu a bývalé školy, dnes domu služeb (knihovna, lékař, kadeřnice, pošta). Postupným rozšiřováním budovy obecního domu o přístavby technického zázemí a skladů, které přerostly až v nástavbu s bytovými jednotkami, a především umístěním objektu hospody využívající rovněž část objektu úřadu, vznikl shluk s nulovými architektonickými a urbanistickými kvalitami. Dochází tak k oslabování symboliky středu jakožto společné věci – res publica. Návěs by měla být středobodem obce, místem setkávání a potkávání. Místem, kde si lidé vyměňují informace a konfrontují se s jinými názory.

Mým cílem bylo zachovat stávající nabídku služeb (obecní úřad, obecní sál, hospoda, knihovna, lékař, kadeřnice) a zároveň navrátit návsi její ztracenou identitu a symboliku. Objekty stojící uprostřed návsi jsou zpravidla solitérního charakteru, a ne jinak tomu bylo i ve Strachotíně. Tento aspekt vnímám v mém návrhu jako zásadní.

Klíčovým se pro mě také stalo rozložení funkcí, vhodnost propojitelnosti jejich provozů. Potřeba sálu a místa pro komunitní život je zhmotněna v podobě nové přístavby k objektu bývalé školy, která ve spojení s infocentrem, knihovnou, klubovnou a službami jako je kadeřnice a ordinace lékaře tvoří jeden celek otevřeného komunitního domu. V obecním domě vidím jako nejvhodnější spojení obecního sálu a hospody, která může expandovat do prostor přísálí, v případě větších akcí do celého sálu. V patře pak zůstává obecní úřad.

Respektováním dvou solitérních objektů současně vymezují 3 funkční plochy veřejného prostranství návsi. Středem je dlážděná plocha „piazzetta“, v jižní části zachovávám charakter parku s travnatou plochou a v severní části navrhuji sadovou úpravu prostoru s dětským hřištěm.

OBECNÍ DŮM

DISPOZIČNĚ PROVOZNÍ ŘEŠENÍ

Původní Gemeinde Gasthaus byl během své existence několikrát přestavován a rozšiřován. Největším počinem byla přístavba společenského sálu. Ve své době fungující celek komunitního života i s výčepem. Kromě sálu a její zázemí se zde v současnosti nachází malá klubovna a jednu místnost zabírá přístavěná hospoda. Ve 2. NP se pak nachází samotná administrativa obecního úřadu. Samotný objekt tak ožívá pouze v úředních hodinách při kulturně společenských akcích.

Vstupní prostory působí stísněným dojmem. Navrhuji otevření prosklenými dveřmi na obě strany. Prostor je rytmizován sloupy, opticky rozšířen a má reprezentativnější charakter. Vlevo se vstupuje do přísálí, kde je možnost zřídit mobilní šatnu, následuje další předprostor sálu a sál samotný. Celou pravou polovinu zabírá hospoda a její zázemí. Vstup do hospody je oddělený, orientovaný do náměstí, kde je možnost zřídit i venkovní posezení. Provoz využívá také původní sklepy pro uložení nápojů a tanků na pivo.

Ve 2. NP se nacházejí 4 kanceláře obecního úřadu, spisovna a kuchyňka. Dále jsou zde doplněny kapacity hygienického zázemí. Bezbariérový vstup je ze zadní strany objektu a nově zbudovaným výtahem. Z 2. NP je přístupný také balkón nad společenským sálem, jehož původně stupňovitá podlaha značně omezovala možnosti jeho využití. Proto navrhuji vyrovnat podlahu do jedné úrovně a zřídit na tomto místě malý konferenční sál, využívaný případně také jako obřadní místnost. Posuvná stěna umožňuje zcela oddělit tento prostor a využívat jej jak pro potřeby společenských akcí společně s celým sálem, tak pouze pro potřeby úřadu.

V půdním prostoru je navrženo technické zázemí budovy: technická místnost, místnost vzduchotechniky a sklad.

ARCHITEKTONICKÝ VÝRAZ

Snažím se zachovat charakter historické fasády. Nové okenní a dveřní otvory korespondují s proporcemi a umístěním otvorů na fasádě, u nedochovaných otvorů mi byli inspirací historické fotografie objektu. Výrazné jsou změny fasád přístaveb, které jsou nejmladší. Jedná se o přístavek přísálí, které je více otevřeno a rytmizováno rastrem sloupků a okenních otvorů. Dále původně otevřený závěr sálu, který svým dodatečným zadržím získal na mohutnosti a těžkopádnosti. Okna sálu jsou také rozšířena a rytmizována rastrem sloupků. Zadní fasádu dotváří velká okna do nově vzniklého multifunkčního prostoru na balkóně a pro schodiště.

KOMUNITNÍ DŮM

KONCEPT

K objektu bývalé školy přistupuji s větším respektem. Zachovala si půdorysnou stopu a objem v téměř nezměněné podobě. Avšak necitlivými úpravami fasády zcela ztratila svoje kouzlo. Snažím se proto na základě historických fotografií o navrácení jejího původního vzhledu. Tradičními řemeslnými postupy by měla být provedena obnova fasády včetně replik původních dřevěných kastlových oken.

Při návrhu přístavby komunitního sálu jsem vycházel ze stávající půdorysné stopy objektu, která zapadá do symetrické rozvržení. V něm pak hledám ideální umístění a komunikační propojení staré a nové části. Pro architektonický výraz fasády volím univerzální jazyk, motiv sloupu a architrávu. Rastr vychází ze členění obnovené fasády staré části. Šířka okenních otvorů si odpovídá, modul je poloviční. Asociování podoby antického chrámu je jistě na místě. Tato symbolika odkazuje k vyššímu významu stavby pro celou místní komunitu.

Koncept dispozičního řešení je založen na otevřenosti a prolínání jednotlivých funkcí a zároveň se snažím respektovat původní členění a charakter půdorysu.

KONSTRUKČNÍ ŘEŠENÍ

Vzhledem k přepokládaným základovým poměrům a navržené skeletové konstrukci je přístavba založena na základové desce a zcela oddílatována od staré části. Železobetonové konstrukce jsou ponechány v surovém stavu s pohledovou úpravou. Po obvodu základové desky jsou umístěny sloupy v modulu 1400 mm. Sloupy skeletu sestávají ze dvou částí – vnitřní a vnější – které jsou propojeny s přerušením tepelného mostu. Prostor mezi sloupy zcela vyplňují okenní rámy s izolačním dvojsklem nebo rámy s vloženým panelem, vyplněným tepelnou izolací. Dřevěné rámy jsou kotveny pomocí nerezových čepů na ocelové kotvy v rovině tepelné izolace mezi vnitřním a vnějším sloupem. Stropní konstrukci tvoří železobetonová deska se skladbou pro extenzivní zelenou střechu.

Vzhledem k velké ploše prosklení fasády a zvyšujícím se nárokům na energetickou efektivitu budov je konstrukce navržena tak, aby co nejlépe předcházela tepelným ztrátám. Mezi tato opatření patří například přerušení tepelných mostů, dostatečná izolace ploché střechy s extenzivní zelení, založení na drti z pěnového skla atp.